

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-731/19-T

Název	Základní škola a waldorfská základní škola, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace
Sídlo	Ludovíta Štúra 1085/8, 708 00 Ostrava-Poruba
E-mail	zsstura@zsstura.cz
IČ	62348264
Identifikátor	600144933
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Beata Krejzová
Zřizovatel	statutární město Ostrava, městský obvod Poruba
Místa inspekční činnosti	Ludovíta Štúra 1085/8, 708 00 Ostrava-Poruba Dětská 915/2, 708 00 Ostrava-Poruba
Termín inspekční činnosti	8. 4. 2019 – 12. 4. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Charakteristika

Základní škola a waldorfská základní škola, Ostrava Poruba, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost úplné základní školy, školní družiny, školní jídelny a školní jídelny – výdejny.

Od školního roku 2013/2014 škola zajišťuje základní a zájmové vzdělávání metodami waldorfské pedagogiky. Tato skutečnost pomohla zastavit pokles počtu žáků školy. Pokračuje také vzdělávání ve třídách základní školy, i když jen ve třídách na druhém stupni, ve kterých nejsou žáci vzdělávání metodami waldorfské pedagogiky (dále „běžná základní škola“). Od školního roku 2017/2018 žáci těchto tříd koordinovaně přecházejí do jiných základních škol městského obvodu Ostrava-Poruba.

Vzdělávání v běžné základní škole je postupně a plánovitě utlumováno a k základnímu vzdělávání jsou přijímány děti pouze do waldorfské základní školy. Ve škole jsou realizovány tři školní vzdělávací programy - pro běžnou základní školu, pro waldorfskou základní školu a jeden je pro školní družinu.

K termínu inspekční činnosti měla waldorfská základní škola devět tříd prvního až devátého ročníku a běžná základní škola čtyři třídy šestého až devátého ročníku. Početní stavy žáků a tříd se od posledního hodnocení školy ve školním roce 2011/2012 zvýšily. Počet žáků školní družiny se zvýšil více než dvojnásobně.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Zřizovatel pověřil vedením školy do doby jmenování ředitele školy zástupkyní statutárního orgánu (dále „ředitelka školy“). Při řízení školy využívá ředitelka školy své pedagogické a manažerské zkušenosti, které získala v předchozí funkci zástupkyně ředitelky školy. Zpracovala reálnou koncepci rozvoje, která zohledňuje fungování školy v nových podmínkách. Mezi hlavní záměry, které si v úzké spolupráci se zřizovatelem stanovila, je vytvoření pouze waldorfské základní školy jako alternativní formy vzdělávání.

K řízení školy přistupuje ředitelka školy aktivně. Zpracovala funkční organizační strukturu, část kompetencí účelně delegovala na své dva zástupce. Při naplňování koncepce rozvoje a organizaci vzdělávání uplatňuje vhodně nastavená pedagogická a organizační pravidla. Pedagogičtí pracovníci se na jejich realizaci podílejí prostřednictvím pravidelných jednání pedagogické rady a kolegia pro waldorfské třídy. Učitelé mají dostatečný prostor k realizaci svých myšlenek. Kontrolní systém nebyl zcela účinně nastaven pro všechny oblasti řízení, nedostatek byl zjištěn v administraci úrazů žáků.

Složení pedagogického sboru se od minulé inspekční činnosti zásadně změnilo a umožňuje naplňování školních vzdělávacích programů. Jeho vyvážená věková struktura napomáhá vyučujícím k vzájemnému předávání zkušeností. V případě potřeby začínajícím a nově nastupujícím pedagogům poskytuje ředitelka školy společně s ostatními pedagogy dostatečnou metodickou podporu. Ředitelka školy vytváří rovněž dobré podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, které organizuje účelně s ohledem na potřeby školy a zájmy pedagogů. Od září 2016 je škola jedním z partnerů projektu „Rozvoj rovného přístupu ke vzdělávání ve městě Ostrava“. V rámci projektu se učitelé účastnili kurzů zaměřených na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, které přispěly ke zvýšení efektivity výuky těchto žáků. Většina pedagogických pracovníků absolvovala waldorfské semináře. Další vzdělávání pedagogických pracovníků a jejich vzájemná výměna zkušeností výrazně přispívají k přípravě žáků na život nejen znalostně, ale také rozvojem jejich tvůrčích schopností a sociálních dovedností.

K počtu žáků má škola kvalitní prostorové podmínky. K podpoře tělovýchovných aktivit školy výrazně přispívá blízký sportovní areál. Prostředí celé školy je vhodně vyzdobené výstupy z realizovaných projektových dnů nebo výtvarnými pracemi žáků. Na veřejnosti se škola prezentuje zejména různými vystoupeními, např. v průběhu vánočního jarmarku, tvořivých dílen a dne otevřených dveří. Ředitelka školy se cíleně snaží o zapojení zákonných zástupců do života školy. Úzká je spolupráce s rodiči waldorfské základní školy, kteří aktivně přispívají, prostřednictvím spolku rodičů, na výtvarný materiál a řemeslné pomůcky pro výuku a aktivně pomáhají při realizaci akcí. Dbá na rozvoj vztahů se všemi partnery školy. Pozitivní a vzájemně prospěšná je spolupráce s příspěvkovou organizací Moravskoslezského kraje, Střední odbornou školou waldorfskou Ostrava, která využívá prostory školy. Strategickým cílem je spojení obou škol do jednoho právního subjektu, kterému brání zejména právní předpisy.

Škola vytváří podmínky pro zajištění bezpečnosti žáků při školních i mimoškolních činnostech, podporuje tak jejich zdravý, psychický, sociální i fyzický vývoj. Přispívá k tomu i realizovaná dopravní výchova, kterou škola zapracovala do školních vzdělávacích programů. Zdravý životní styl žáků podporuje ozdravnými a sportovními aktivitami, stejně tak i integrací učiva o zdravé výživě do vyučovacích předmětů s cílem vybavit žáky kompetencemi potřebnými k preventivní a aktivní ochraně zdraví.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Důležitým cílem výchovně vzdělávacího procesu ve waldorfské základní škole je všestranný rozvoj žáka, který je podporován respektováním zákonitostí vývojových fází dítěte. Tomu jsou přizpůsobeny vhodně volené metody výuky i obsah učiva. Vzdělávání probíhá v tzv. epochách, kde je po dobu dvou až čtyř týdnů rozvíjeno jedno téma. Metoda výuky v epochách v průběhu všech sledovaných vyučovacích hodin byla založena na rytmickém střídání tří základních částí hlavního vyučování: rytmické, výkladové či procvičovací a vyprávěcí. Dané téma následně bylo vhodně rozvíjeno všemi vyučovacími předměty. Efektivně byly využívány mezipředmětové vztahy a učivo bylo tímto způsobem důkladně upevňováno. Důležitou součástí vzdělávacího programu jsou také školní slavnosti vycházející z tradic. V hospitovaných hodinách panovala vzájemná důvěra a příjemná atmosféra. Žáci respektovali pravidla práce a měli zažité pracovní návyky. Učivo jednotlivých epoch bylo naplňováno volbou vhodných motivujících a aktivizujících vyučovacích metod, střídáním statických a pohybových činností. Činnosti zvolené při vyučování rozvíjely komunikační, sociální a pracovní kompetence, podporovaly rozvoj jazykové, čtenářské a sociální gramotnosti. Bylo podporováno tvořivé a činnostní učení umožňující aktivní zapojení všech žáků s využitím jejich samostatnosti a tvořivosti. Výuka byla podporována používáním názorných pomůcek, encyklopedií, atlasů, pracovních sešitů apod. Veškeré poznatky žáků jsou pečlivě a přehledně zaznamenávány v tzv. epochových sešitech, jejichž tvorba vede k rozvoji kompetence k učení, řešení problémů a sociální gramotnosti. Organizace vyučovacích hodin podporovala aktivní přístup žáků. Součástí výuky byla i společná deklamace básní, říkanek, společný zpěv, společná hra na flétnu a pohybové aktivity spojené s učivem, které cíleně rozvíjely jejich kompetence, zejména k učení, a sociální a personální. Průběžné hodnocení práce žáků mělo motivační charakter a poskytovalo žákům zpětnou vazbu. Většina hospitovaných hodin byla dobře strukturována i z hlediska principů waldorfské pedagogiky.

Učitelé ve waldorfských třídách volili vzdělávací strategie, které podporovaly objevování a tvořivost. Žáci byli prostřednictvím prožitkového vyučování vedeni k logickému uvažování, myšlení v souvislostech, ke kreativnímu přístupu a v sociální rovině

ke spolupráci, toleranci i vzájemnému respektu. Střídání činností jim umožnilo soustředění a uvolnění a přispívalo k zapojení většiny žáků do výuky. Žáci respektovali pravidla práce a měli zažité pracovní návyky. Výrazná byla podpora rozvoje sociální a jazykové gramotnosti, která se účelně prolínala celým výchovně-vzdělávacím procesem.

Pedagogové v hospitovaných hodinách tříd běžné základní školy komunikovali se žáky přátelským způsobem, projevovali vstřícnost a respekt. Sledovaná výuka probíhala frontálně i ve skupinách a řídila se principem názornosti. Učitelé ve výuce prostřednictvím zvolených činností většinou vhodně rozvíjeli komunikační, sociální a pracovní kompetence a podporovali rozvoj matematické, jazykové, čtenářské a sociální gramotnosti směrem k očekávaným výstupům. V části hodin nebyla v dostatečné míře zastoupena diferenciaci učiva, motivace žáků k učení nebyla vždy účinně podporována.

Žákům s vyšším stupněm podpůrných opatření pedagogové věnovali náležitou pozornost v souladu s doporučeními školských poradenských zařízení a s jejich individuálními vzdělávacími potřebami. Spolupráce asistentů pedagoga s vyučujícími byla efektivní pro žáky s potřebou podpůrných opatření i ostatní žáky přínosná. Ve třídách, zejména běžné základní školy, jsou patrné rozdíly ve výkonnosti a schopnosti koncentrace žáků. Učitelé tuto skutečnost respektují a reagují na ni výběrem používaných metod a forem práce, které ve většině sledovaných hodin vedly k aktivizaci žáků.

Ve výuce cizích jazyků učitelé podporovali rozvoj produktivních, interaktivních a receptivních dovedností žáků. Dbali na komunikaci s žáky v cizím jazyce, i když ne vždy soustavnou. Učitelé dokázali žáky prostřednictvím slova, hudby a pohybu zaujmout, aktivizovat a vést ke vzájemné spolupráci. Příležitost ke zlepšení mají v oblasti motivační a formativní funkce hodnocení a zapojování žáků do sebehodnocení, vzájemného hodnocení a závěrečného zhodnocení výuky, které jim poskytlo zpětnou vazbu o pochopení učiva.

Při vzdělávání žáků ve školní družině byly vhodně zařazeny odpočinkové a zájmové činnosti s cílem poskytnout žákům nejen prostor pro relaxaci, ale rovněž je vést ke správnému využití volného času. Žáci si volili aktivity podle vlastního zájmu a momentálních potřeb (např. stolní hry) nebo se zapojovali do výtvarných činností, které rozvíjely jejich esteticko-výchovné dovednosti. Zvolené činnosti vytvářely mezi žáky pozitivní vztahy. Žáci měli dostatek příležitostí k seberealizaci, vychovatelky přihlížely k jejich možnostem a schopnostem. Svým klidným a vyrovnaným přístupem vytvářely velmi příjemnou atmosféru.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pro sledování a analýzu průběžných a celkových výsledků vzdělávání žáků má škola nastavený standardně fungující systém. Vyhodnocování probíhá na úrovni třídních učitelů, jednání pedagogické rady a kolegia (waldorfská základní škola). Ředitelka školy a její zástupci sledují kvalitu výuky a míru osvojení vědomostí a dovedností žáků při hospitační činnosti. Škola vytvořila dobré podmínky pro informovanost zákonných zástupců o prospěchu a chování jejich dětí. Pro zákonné zástupce žáků organizuje třídní schůzky, v případě potřeby mohou také využít individuální konzultace s vyučujícími. Většinu vzdělávacích problémů se škole daří vyřešit hned v začátku. Výraznější problémy se objevují ve třídách běžné základní školy, které se týkají vzájemných vztahů mezi žáky, absence a s ní spojené neúspěšnosti.

Informace o kvalitě poskytovaného vzdělávání škola zjišťuje prostřednictvím vlastních písemných prací, závěrečných prací a účastí v soutěžích. K hodnocení výsledků vzdělávání využívá waldorfská základní škola slovní hodnocení, které vystihuje pokroky i neúspěchy

ve vzdělávání žáků, přihlíží k jejich rozumovým, pohybovým a řečovým možnostem i schopnostem, k osobnostním předpokladům. V běžné základní škole je při hodnocení výsledků vzdělávání používána klasifikace. Škola se zapojuje do externího testování, jehož výsledky při posledním testování ve školním roce 2016/2017 byly průměrné až podprůměrné. Výsledky vzdělávání byly podrobeny analýze a byly přijaty opatření zahrnující cílenou podporu konkrétních vyučovacích předmětů. Neúspěšným žákům pomáhají učitelé v průběhu vyučování. Škola organizuje poradenskou pomoc pro rodiče prostřednictvím školního poradenského pracoviště. Personálně byla posílena činnost výchovného a kariérového poradenství (dva poradci). Počet neprospívajících žáků v minulém školním roce byl přibližně šest procent z celkového počtu všech žáků. Tato skutečnost byla výrazně ovlivněna žáky běžné základní školy, a zejména jejich vyšší absencí. Uvedené ukazatele negativně ovlivňuje rodinné prostředí žáků se sociálně znevýhodněných lokalit. Škola aktivně řeší všechny případy absence ve spolupráci se zákonnými zástupci a orgány sociálně-právní ochrany dětí. Zákonní zástupci neúspěšných žáků jsou zváni, a to i opakovaně, do školy, je jim nabízená spolupráce. Žákům je nabízena podpora – konzultace, doučování apod. Výsledky vzdělávání se však zásadně nezměnily. Pozitivním zjištěním je skutečnost, že v prvním pololetí školního roku 2018/2019 výrazně poklesl počet neomluvených hodin oproti předchozímu hodnocenému období. Výchovná opatření škola využívá v menší míře ve waldorfských třídách, pochvaly jako kladný motivační nástroj převažují.

Škola umí dobře identifikovat žáky s potřebou podpůrných opatření, kterým zpracovává plány pedagogické podpory. Pokud nastavená podpůrná opatření nepostačují, je žákům na základě doporučení školského poradenského zařízení a se souhlasem zákonných zástupců vytvořen individuální vzdělávací plán. V rámci doporučení školských poradenských zařízení žáci je jim poskytována speciálně pedagogické péče, v průběhu výuky jim pomáhají asistenti pedagoga. Školní metodik prevence ve spolupráci se dvěma výchovnými poradci a třídními učiteli průběžně sledují případné projevy rizikového chování žáků. K vyhodnocování školního klimatu škola průběžně využívá společné třídní schůzky, školní akce a slavnosti. Pro žáky pořádá besedy, přednášky a preventivní programy. Působení školního metodika prevence, pestrá nabídka kroužků a mimoškolních aktivit se projevuje ve snižování počtu řešených rizikových projevů chování žáků. Systém prevence rizikových projevů chování ve škole je nastaven, ale je efektivní pouze v případech, kdy dobře funguje spolupráce se zákonnými zástupci žáka.

Škola nabízí žákům také bohatou nabídku zájmových útvarů s uměleckým i sportovním zaměřením. Během školního roku probíhají aktivity týkající se ochrany životního prostředí a přírody, které rovněž přispívají k rozvoji osobnosti žáků.

K posilování příznivého sociálního klimatu žáků prvního stupně přispívá také činnost školní družiny, která úzce navazuje na základní činnost. Vychovatelkám se úspěšně daří rozvíjet postoje, schopnosti a dovednosti žáků v souladu s požadavky školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání.

Závěry

Vývoj školy

- Škola za výrazné podpory zřizovatele a v úzké součinnosti se zákonnými zástupci žáků základní školy, realizuje od roku 2014 koncept waldorfské základní školy.

Silné stránky

- Škola svými aktivitami cíleně podporuje tvořivost a kreativitu žáků waldorfské základní školy, rozvíjí jejich sociální kompetence.
- V duchu zásad waldorfské pedagogiky škola účinně propojuje činnost základní školy se školní družinou, včetně spolupráce se zákonnými zástupci žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Malá míra diferenciací požadavků na žáky a podpory jejich motivace k učení, ve spojení s ne vždy efektivní spoluprací se zákonnými zástupci žáků v běžné základní škole, zvyšují počet žáků se školním neúspěchem či projevy rizikového chování.
- Příležitostí ke zlepšení je podpora využívání sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků v průběhu vzdělávání, a poskytování žákům většího prostoru k sebereflexi.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Věnovat zvýšenou pozornost žákům běžných tříd základní školy, zapojovat je do procesu aktivního učení, pravidelně vyhodnocovat a oceňovat individuální pokrok.
- Zvýšit míru využívání formativního hodnocení a podpořit tak sebereflexi žáků.
- Realizovat účinná preventivně-organizační opatření v oblasti kontrolní činnosti.
- Ve spolupráci se zřizovatelem usilovat o spojení waldorfské základní školy s waldorfskou střední odbornou školou.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matičnická 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 8. 4. 2019
2. Pověření vedením Základní školy a waldorfské základní školy, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace zástupkyni statutárního orgánu s účinností od 1. 8. 2018, vydané Radou městského obvodu Poruba dne 1. 3. 2018
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání - Škola pro všechny platný od 1. 9. 2018
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání - Škola pro všechny - Waldorfská škola s platností od 1. 9. 2018
5. Školní vzdělávací program školní družina s platností od 1. 9. 2018

6. Školní řád na školní rok 2018 – 2019 základní školy včetně pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání s platností od 1. 9. 2018
7. Klasifikační řád (pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání) s účinností od 1. 9. 2018
8. Vnitřní řád školní družiny ze dne 3. 9. 2018
9. Třídní knihy základní školy a školní družiny vedené ve školním roce 2018/2019
10. Školní matrika základní školy a školní družiny vedená ve školním roce 2018/2019
11. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2018/2019
12. Organizační řád školy ze dne 3. 9. 2018
13. Koncepce rozvoje na období 2018 – 2019
14. Souhrnná dokumentace školního poradenského pracoviště včetně Školní preventivní strategie školy na roky 2018 – 2021 ze dne 28. 9. 2018
15. Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2018 ze dne 11. 1. 2019, Účetní závěrka sestavená k 31. 12. 2018 ze dne 6. 2. 2019
16. Krajský úřad Moravskoslezského kraje: Výše ukazatelů v oblasti přímých výdajů na vzdělávání na rok 2018 č. j. MSK 15901/2018 ze dne 27. 11. 2018
17. Statutární město Ostrava, městský obvod Poruba: Rozpis rozpočtu na rok 2018 čj. POR 64505/2017/Zava ze dne 29. 12. 2017 včetně rozpočtových opatření
18. Dokumentace školy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků školní rok 2018/2019 – obecné požadavky na zabezpečení bezpečnosti při výuce, při pobytu a v budově školy a při akcích mimo areál školy – předcházení rizikům

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Kazimierz Worek, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Kazimierz Worek v. r.

Mgr. et Mgr. Gabriela Guziurová Tomiczková,
školní inspektorka

Mgr. et Mgr. Gabriela Guziurová
Tomiczková v. r.

Bc. Bedřiška Starzewska, kontrolní pracovnice

Bc. Bedřiška Starzewska v. r.

Mgr. Tomáš Jedlička, odborník na waldorfskou
pedagogiku

Mgr. Tomáš Jedlička v. r.

V Ostravě 6. 5. 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Beata Krejzová, zástupkyně statutárního orgánu

Mgr. Beata Krejzová v. r.

V Ostravě 7. 5. 2019